

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Szent István Campus
Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet
Vidék- és Területfejlesztési Tanszék

Eiler Liza

A szőlő- és borágazat vizsgálata és fejlesztési lehetőségei
Soltvadkerten

Dolgozatom fókuszában a soltvadkerti szőlő- és borágazat áll, mely több mint kétszáz éves múlttal rendelkezik, a település lakóinak és kultúrájának meghatározó része. Kutatásom célja az ágazatok jelenlegi helyzetének megismerése és a jövőbeli lehetőségek feltárása volt. Mindezeket a soltvadkerti hegybíróval folytatott interjún elhangzottak és a helyi szőlészekkel, borászokkal készített strukturált interjúk válaszai segítségével igyekeztem megismerni és feldolgozni.

A kutatás megerősítette, hogy a szőlő- és borágazat szorosan kapcsolódik Soltvadkert kultúrájához. Sok gazda családi hagyományként tekint az ágazatokra, éppen ezért nem csak megélhetés miatt folytatja a tevékenységet, hanem érzelmi kötődésből is. Több megkérdezett gazda saját maga végzi el a termeléshez kapcsolódó munkákat, de voltak olyan gazdálkodók is, akik a családtagjaikra egyaránt hagyatkozhatnak ilyen téren. A helyi rendezvényeken való részvétel – például szüreti fesztivál vagy Gasztro Nap – való részvétel ugyan sok esetben nem volt profitáló a borászok számára, a termékeik iránt való elköteleződés elegendő ahhoz, hogy részt megjelenjenek és képviseljék termékeiket, ezzel is erősítve a borkultúra jelenlétét a város közösségi életében.

A vizsgált két ágazatot alapvetően jövedelmezőnek ítélték meg a strukturált interjú keretein belül megkérdezettek, de egyre több nehezítő tényezőbe ütközhetnek a gazdák. A növekvő inputanyagárak és vízhiány megterheli a szőlő- és borágazatban tevékenykedőket egyaránt. A szőlőtermesztést és ezzel együtt a borászatokat szintén veszélyezteti a szőlő aranyszínű sárgasága, amely már több borvidéken jelentős károkat okozott. Fontos, hogy a helyi gazdák felismerjék a veszélyeit és időben védekezzenek ellene – amennyiben még nem túl késő.

A vízhiány negatív hatásainak szabályozására megoldás jelenthet a fajtaváltás – azaz olyan szőlőfajták telepítése, melyek jobban tűrik az aszályos időszakot – bár ez kezdetben nagyobb beruházást igényel. Ez a megoldás a borászatok és borfogyasztók életében is változást hozna, hiszen a településen található szőlőültetvények fajtáinak nagy mértékű változása esetén a jelenleg Soltvadkerten jellemzően készülő borok is változásokon mehetnek át. Emellett a talajművelési technikák megváltoztatása is hatásos lehet. Jelenleg Soltvadkert külterületén megszokott látvány a rendszeresen megtárcsázott szőlősök, ami nem csak a talaj szerkezetét rontja, de a nedvességtartalmát is csökkenti. Alternatív megoldás lehet a sorközök időszakos gyepesítése, hiszen ez a talajban lévő nedvesség párolgását csökkenti és a talaj szerkezetét is javítja. Ezek alkalmazása homokos talaji további kutatási lehetőséget kínál.

A kutatás során egyértelművé vált, hogy a generációváltás elengedhetetlen a helyi szőlő- és bortermelés hosszú távú fennmaradásához. A régebbi termelők számára nehézséget jelenthet az elektronikus támogatási rendszereken kiigazodni, sokszor külső segítségre is szükségük lehet, míg az újonnan beszálló gazdák számára az információ és a tapasztalat hiánya okozhat problémát. Ezért is fontos, hogy újabb generációkat aktívan bevonják a gazdálkodásba, hiszen ezzel az ágazatokhoz kapcsolódó elméleti és gyakorlati tudást is megszerezhetik, és a folyamatos változásokat is megismerhetik az adminisztráció és támogatások terén, ezzel segítve a tapasztaltabb termelőket.

A turizmusban rejlő lehetőségek kihasználatlansága is fontos szerepet kapott a kutatásomban. Véleményem szerint a szőlőtermesztés és borászat kapcsolata a turizmussal jelenleg nem elég erős Soltvadkerten, annak ellenére, hogy jelentős potenciálja van. A város jó állapotú üdülőövezete és a meglévő szálláshelyek jó alapot biztosítanak a vidéki-, bor-, és gasztroturizmus fejlesztésére szezonálisan és egész évben egyaránt. A kínált programok között lehetne a pince, vagy birtok körbevezetés, borkostolók, különféle szőlőmunkák kipróbálása, mindezeket akár csoportosan vagy egyénileg. Ezekkel a lehetőségekkel a gazdaság méretétől

függetlenül bármely gazdálkodó élhet, viszont nagy időráfordítást igényel és akár a termelés rovására is mehet. A turizmus fellendítése céljából az önkormányzat támogatása is ösztönző hatással hathat a szőlőtermesztőkre és borászokra, akár pályázatok vagy különféle kedvezmények formájában – például kedvezményes szálláshely a vidéki- és borturizmus céljával odalátogatók számára az önkormányzat panziójában. Az önkormányzat és a termelők együttműködése a továbbiakban egy érdekes vizsgálandó témakör lehet.

Összeségében elmondható, hogy Soltvadkert szőlő- és bortermelés múltja erős alapokat biztosít, de a jövőben a fenntartásához és fejlesztéséhez új lehetőségekre nyitott gazdák szükségesek, akik könnyen adaptálódnak a folyamatos változáshoz a termelés, a támogatások és az egyéb piaci lehetőségek terén. Fontos kihasználni továbbra is a pályázatokkal elérhető lehetőségeket a fenntartható fejlődés céljából. A modernizáció, a fiatalabb generációk bevonása és a turizmus mind hozzájárulhat ahhoz, hogy Soltvadkert életében továbbra is meghatározó szerepet töltsön be a szőlőtermesztés és a borkultúra.